

บุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะ ในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

ชัยยุทธ ถาวรานุรักษ์
รุ่ง ศรีอัมภพร

ดานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไป ระบุปัญหา และค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี จำนวนทั้งสิ้น 160 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ผู้วิจัยใช้แบบประเมินบุคลิกภาพการสื่อสารเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูล โดยสังเกตและประเมินบุคลิกภาพการสื่อสารโดยทั่วไป บุคลิกภาพการพูด และบุคลิกภาพการแสดงออก

Faculty of
Co mmunication Arts
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ชัยยุทธ ถาวรานุรักษ์ (นศ.ม. วาทยาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551) และรุ่ง ศรีอัมภพร (Ph.D., University of Texas at Austin, U.S.A, 1996) เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาวาทวิทยา คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทความชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งจากวิทยานิพนธ์เรื่อง “บุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่ง ศรีอัมภพร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้รับการประเมินผลการสอบวิทยานิพนธ์ในระดับดีมาก ของสาขาวิชาวาทวิทยา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บุคลิกภาพการสื่อสาร คือบุคลิกลักษณะที่ดีที่บุคคลแสดงออกทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่น หรือต่อสถาบันทางสังคมที่ตนสังกัดได้รับการยอมรับนับถือจากสังคม สอดคล้องกับการพัฒนาตนให้เป็นสื่อบุคคลที่มีคุณภาพในศาสตร์ทางวาทวิทยา กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในด้านการสื่อสารทุกระดับ ทั้งระดับการสื่อสารภายในตนเอง การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารระดับกลุ่ม การสื่อสารต่อสาธารณะ การสื่อสารระดับองค์กร การสื่อสารระดับสากล ตลอดจนสามารถเป็นนักคิด นักพูด นักวิเคราะห์ นักวางแผน นักปฏิบัติการในเชิงสร้างสรรค์เพื่อร่วมพัฒนาสังคมให้ มีคนที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาวต่อไป (จำนง วิบูลย์ศรี, 2544)

การพัฒนาบุคลิกภาพของเยาวชน ก็คือ การพัฒนาบุคลิกภาพการสื่อสาร เพราะบุคลิกภาพการสื่อสารคือ ผลรวมของอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อ ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถแสดงถึงลักษณะนิสัย ความเป็นตัวตนของบุคคลนั้นๆ เพื่อให้เกิดการมีบุคลิกภาพการสื่อสารที่ดีอันสามารถทำให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จในชีวิต เป็นที่ยอมรับของสังคมและคนรอบข้าง ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข เพราะบุคคลที่มีระดับความสามารถทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ จำเป็นต้องมีระดับความสามารถที่ดีในด้านอื่นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับความสามารถที่ปรากฏให้เห็นผ่านบุคลิกภาพการสื่อสาร บุคคลที่มีบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะที่ดีจึงเป็นบันไดก้าวสำคัญที่จะทำให้บุคคลสามารถประสบความสำเร็จทั้งในด้านการศึกษา การทำงาน และการมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขรอบด้าน (จตุพล ชมพูนุช, 2540; นัยพินิจ คชภักดี, 2543)

ทั้งนี้ จากการศึกษาสถานภาพงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะของเยาวชนในประเทศไทย พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทั่วไป ปัญหา ปัจจัย และแนวทางในการพัฒนาบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะ

ของเยาวชนไทยในช่วงอายุต่างๆ แต่ทว่าการศึกษาวิจัยดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมขอบเขตการวิจัยที่กว้างขวาง เช่น ยังไม่ปรากฏการศึกษามูลฐานการสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี นอกจากนี้ขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างยังเป็นเยาวชนที่กำลังศึกษาและดำเนินชีวิตในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครหรือในเขตเมืองเท่านั้น มีเพียงส่วนน้อยมากที่เป็นเยาวชนจากภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะวิจัยเรื่อง “บุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย” เพื่อต่อยอดองค์ความรู้ให้สมบูรณ์ กว้างขวาง และครอบคลุมขอบเขตมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้สาเหตุสำคัญที่กำหนดขอบเขตบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะในการพูดต่อหน้าสาธารณะ เพราะการพูดต่อหน้าสาธารณะ (Public Speaking) เป็นการสื่อสารที่มีระบบ ประกอบด้วยการสื่อสารความหมายด้วยวัจนะ (คำพูด) และอวัจนะ (กิริยาท่าทาง) เพื่อเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจให้แก่ผู้ฟัง อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือการสื่อสารที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในสังคมประชาธิปไตย เพราะการพูดต่อหน้าชุมชนเปิดโอกาสให้มนุษย์สามารถแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเสรีและเปิดเผย รวมทั้งสามารถช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นได้โดยการสื่อสารความคิดเห็นกับผู้อื่น นอกจากนี้ การพูดต่อหน้าสาธารณะยังช่วยเสริมสร้างวิชาชีพของบุคคลและมีความจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม (นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต, 2544)

ในส่วนของเหตุผลที่เลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี เพราะเด็กวัยรุ่นในช่วงนี้เป็นวัยที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีวุฒิภาวะเข้าสู่วัยรุ่นอันเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญมากช่วงหนึ่งของชีวิต ด้วยกำลังเตรียมพร้อมที่จะเจริญเติบโตสู่ภาวะความเป็นวัยผู้ใหญ่ที่มุ่งแสวงหาอัตลักษณ์ และเป็นระยะการสร้างมาตรฐานเริ่มต้นก่อร่างสร้างชีวิต (Erik Erikson, 1988)

นอกจากนี้ เหตุผลสำคัญที่งานวิจัยได้กำหนดขอบเขตไว้คือ กลุ่มตัวอย่างเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ที่กำลัง

ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และศึกษาอยู่ในโรงเรียนตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เพราะจากการศึกษาสถานภาพงานวิจัย ยังไม่พบการวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ที่กำหนดขอบเขตกลุ่มตัวอย่างอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย ประกอบกับผู้วิจัยเล็งเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันตามภูมิภาคของประเทศไทยเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีวิถีชีวิต วัฒนธรรม และอัตลักษณ์แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ในภูมิภาคต่างๆ แตกต่างกัน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ยศ สันตสมบัติ (2544) ที่ว่า บุคลิกภาพการสื่อสารของเด็กในบริบทแวดล้อมสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างเป็นสาเหตุประการสำคัญที่ทำให้มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาลักษณะทั่วไป ปัญหาและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ การสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ซึ่งศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลตามขอบเขตการวิจัยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพการสื่อสาร รวมทั้งแนวคิดและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องบุคลิกภาพการสื่อสารเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่แสดงให้เห็นลักษณะทั่วไป ปัญหาและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ซึ่งองค์ความรู้ใหม่นี้จะแสดงให้เห็นบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ที่มีลักษณะเด่นเฉพาะของแต่ละภูมิภาค และเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการพัฒนาบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย สามารถนำไป

สร้างประโยชน์ได้ในระดับชาติ ตลอดจนส่งผลให้เยาวชนไทยซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ ได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองผ่านการพัฒนาบุคลิกภาพการสื่อสาร เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และบุคลิกภาพที่ดีดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้เยาวชนไทยประสบความสำเร็จทั้งด้านการเรียน การทำงาน ตลอดจนการใช้ชีวิตให้มีความสุขสมบูรณ์แบบ และเมื่อเยาวชนเป็นกำลังคนที่มีคุณภาพแล้ว ก็จะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองและสงบสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัญหามโนทัศน์การสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “บุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย” เก็บข้อมูลในรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการและกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจาก 4 ภูมิภาคของประเทศไทย โดยอ้างอิงตามการแบ่งภาษาไทยถิ่นที่ใช้พูดกันในห้องถิ่นต่างๆ ของประเทศไทย ซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นใต้ (วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, 2544) ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างภูมิภาคละ 40 คน รวมทั้งสิ้น 160 คน โดยมีช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 7-22 กุมภาพันธ์ 2552

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ในเชิงวิชาการ ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการต่อยอดขยายฐานองค์ความรู้ทางด้านบุคลิกภาพ การสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นไทย

2. ในเชิงวิชาชีพ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการสร้างแนวทางแก้ไขปัญหาลูกหรือสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ การสื่อสาร เชิงวัจนะและอวัจนะที่เหมาะสมกับเด็กไทย ในช่วงอายุ 16-18 ปี ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพโดยทั่วไป

1.1 แนวคิดทฤษฎีด้านบุคลิกภาพของเด็กวัยรุ่น

บุคลิกภาพการสื่อสาร คือบุคลิกลักษณะที่ดีที่บุคคลแสดงออกทั้งต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่น หรือต่อสถาบันทางสังคมที่ตนสังกัด ได้รับการยอมรับนับถือจากสังคม สอดคล้องกับการพัฒนาตนให้เป็นสื่อบุคคลที่มีคุณภาพ (จำนง วิบูลย์ศรี, 2544)

การพัฒนาบุคลิกภาพของวัยรุ่น จึงต้องทำให้วัยรุ่นได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ สติปัญญา ความคิด ทักษะ ทักษะ รวมถึงคุณธรรมจริยธรรม เพื่อสร้างให้เป็นคนดี ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคมและประเทศชาติ อีกทั้งไม่ตกเป็นเหยื่อหรือทาสของอบายมุขทั้งหลาย

1.2 ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กวัยรุ่น

(1) พัฒนาการทางกาย

วัยรุ่นในช่วงอายุ 16-18 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนกลางต่อเนื่องไปถึงระยะวัยรุ่นตอนปลายมีการเปลี่ยนแปลง 2 อย่างในลักษณะทางเพศของวัยรุ่น ประการแรก คือ การเปลี่ยนแปลงทางระบบสืบพันธุ์ และการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายที่ไม่เกี่ยวข้องกับระบบสืบพันธุ์ (เพ็ญพิไล ฤทธาคุณานนท์, 2549)

ทั้งนี้ พัฒนาการทางด้านร่างกายที่แตกต่างกันของเด็กวัยรุ่นแต่ละคนจะส่งผลถึงพัฒนาการทางภาษาด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พัฒนาการทางร่างกายมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพการสื่อสารของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี

(2) พัฒนาการทางอารมณ์

อารมณ์ของเด็กวัยรุ่นเปรียบได้ว่าเป็นวัยพายุฝน (storm and stress) อารมณ์ที่เกิดกับวัยรุ่นนั้นมีทุกประเภท อาทิ รัก ขอบ โกรธเกลียด อิจฉา ริษยา ใ้อวด อ่อนไหว หลงใหล วุ่นวายใจ หงุดหงิด ฯลฯ การควบคุมอารมณ์ยังไม่ค่อยอยู่ในระดับที่พอดี บุคคลต่างวัยจึงต้องให้ความเข้าใจ เด็กวัยรุ่นที่มีพัฒนาการในวัยที่ผ่านมาด้วยดีปรับตัวได้ดี ก็ไม่จำเป็นที่จะมีสภาพอารมณ์ที่สับสนหรือมีลักษณะเป็นพายุฝน หรือถ้ามีก็เป็นช่วงสั้นๆ ไม่รุนแรง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเลี้ยงดู การให้ความรู้ ความรัก ความเข้าใจและการเอาใจใส่ของครอบครัวและบุคคลรอบข้างเป็นสำคัญ (ศิริกุล อิศรานุรักษ์, 2547; ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549)

(3) พัฒนาการทางคุณธรรม จริยธรรม

เด็กวัยรุ่นมีแนวคิดเชิงอุดมคติสูง (Idealism) เพราะแยกแยะความผิดชอบชั่วดีได้แล้ว มีระบบมโนธรรมของตนเอง เด็กจะแสดงออกวิพากษ์วิจารณ์พ่อแม่หรือครูอาจารย์โดยตรงอย่างรุนแรง มีการต่อต้าน เด็กมีการควบคุมตนเองดีขึ้นจนเป็นระบบจริยธรรมที่สมบูรณ์เหมือนผู้ใหญ่ (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญ, 2547)

(4) พัฒนาการทางจิตและสติปัญญา

เด็กจะสนใจการเล่นต่างๆ น้อยลงเพราะต้องหมกมุ่นกับเรื่องอื่นๆ เช่น การเลือกอาชีพ การเปลี่ยนระดับการศึกษา ความหมกมุ่น ความสนใจเพศตรงกันข้าม การแสวงหาอุดมการณ์ปรัชญาชีวิต การเตรียมตัวประกอบอาชีพ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม การเล่นก็ยังคงเป็นกิจกรรมด้านหนึ่งของชีวิตวัยรุ่นตลอดวัย แต่มักเป็นการเล่นร่วมกับกลุ่มเพื่อนร่วมวัยทั้งสองเพศและเพศเดียวกันในรูปแบบต่างๆ อย่างไรก็ตาม เด็กวัยรุ่นมักมีเวลาสำหรับเล่นน้อยลงกว่าทุกๆ วัยที่ผ่านมา (Fuhrmann, 1990 อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549)

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพการสื่อสาร

2.1 การสื่อสารเชิงวจนะ (Verbal Communication)

การสื่อสารเชิงวจนะ (Verbal Language) หมายถึง คำพูด เสียงพูดหรือตัวอักษรที่มนุษย์กำหนดและตกลงใช้ร่วมกันในสังคม เพื่อเป็นตัวแทนของสิ่งของ ความนึกคิดและความต้องการต่างๆ ซึ่งเสียงและตัวอักษรเหล่านี้เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบและมีหลักเกณฑ์ในการนำไปใช้ ดังนั้น คนในสังคมต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจในเสียงและตัวอักษรของแต่ละสังคมที่เหมือนหรือแตกต่างกันไป (กำชัย ทองหล่อ อ้างถึงในงาน วิบูลย์ศรี, 2538)

2.2 การสื่อสารเชิงอวัจนะ (Nonverbal Communication)

การสื่อสารเชิงอวัจนะ (Nonverbal Communication) เป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสาร เป็นการสื่อสารอารมณ์ความรู้สึก ความคิดของมนุษย์ออกมาไม่ใช่ถ้อยคำ อาจเกิดขึ้นโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้ และจะเกิดขึ้นตลอดเวลาที่สื่อสารกันอยู่ สามารถแสดงได้พร้อมๆ กันหลายรูปแบบ และสามารถสื่อความหมายได้ในลักษณะที่ต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทความหมายของผู้รับสารด้วย (อวยพร พานิช และคณะ, 2526)

2.3 การพูดต่อหน้าสาธารณะ

การพูดต่อหน้าสาธารณะ (Public Speaking) หมายถึงการติดต่อสื่อสารที่เป็นไปอย่างมีระบบโดยวิธีการสื่อสารความหมายด้วยคำพูดและอากัปกิริยาท่าทาง เพื่อเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจให้แก่ผู้ฟังหรือเพื่อให้เกิดมีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมหรือการประพฤติปฏิบัติของผู้อื่น อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือการสื่อสารที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในสังคมประชาธิปไตย เพราะการพูดต่อหน้าสาธารณะเปิดโอกาสให้มนุษย์สามารถแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเสรีและเปิดเผย (นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต, 2544)

3. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพการสื่อสาร

3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้พัฒนาการทางภาษาของเด็กวัยร่นแต่ละคนแตกต่างกันไป และอาจส่งผลต่อความสามารถในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยร่นด้วย จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กวัยร่น พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพการสื่อสาร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น (ปัจจัยที่สอดคล้องกับงานวิจัย)

3.2 ปัจจัยด้านภูมิภาค

ผู้วิจัยอ้างอิงตามการแบ่งพื้นที่ทางภาษาไทยถิ่นที่แบ่งเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยถิ่นเหนือ (วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, 2544) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงแบ่งภูมิภาคออกเป็น 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ซึ่งลักษณะบุคลิกภาพทั่วไปของคนแต่ละภาคแตกต่างกัน

ปัจจัยด้านภูมิภาค ส่งผลให้คนในแต่ละภูมิภาคมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน เพราะแต่ละภูมิภาคมีวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภาษาไทยถิ่นแตกต่างกัน ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้บุคลิกภาพการสื่อสารของคนในแต่ละภูมิภาคแตกต่างกัน ซึ่งลักษณะดังกล่าวปรากฏให้เห็นในกลุ่มวัยร่นอายุ 16-18 ปี ด้วยเช่นกัน

3.3 ปัจจัยด้านครอบครัว

รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว หมายถึงรูปแบบหรือลักษณะพฤติกรรมสื่อสารภายในครอบครัวระหว่างพ่อกับแม่ ผู้ปกครองกับลูก ซึ่งรูปแบบหรือพฤติกรรมดังกล่าว แสดงออกโดยวิธีการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ที่มีต่อลูก สามารถสื่อความหมายเข้าใจกันในความหมายของลักษณะพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดเป็น “รูปแบบ” ของการสื่อสาร คือ ความถี่บ่อยครั้งของพฤติกรรมสื่อสารระหว่าง พ่อแม่กับลูก โดยพิจารณาจากการให้คำแนะนำอบรมสั่งสอนที่ผ่านมาในช่วงชีวิตของบุคคล (บุญศิริ มีสำราญ, 2544)

3.4 ปัจจัยด้านโรงเรียน

บทบาทของโรงเรียนยังมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งสำคัญที่สร้างแนวทางปฏิบัติสำหรับทุกคน เป็นเหมือนบ้านที่สองของเด็กๆ ยิ่งในปัจจุบันสถาบันทางการศึกษาที่ดีขึ้น หลักการที่โรงเรียนถือปฏิบัติทางด้านพัฒนาบุคลิกภาพ และสุขภาพจิตเป็นหลักการที่มุ่งเน้นให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทุกด้าน

ในด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ถ้ามีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่ลูก ย่อมช่วยให้เกิดพัฒนาการทางภาษาได้ดียิ่งขึ้น ตรงกันข้ามหากความสัมพันธ์ไม่ดี ไม่เพียงแต่จะทำให้พัฒนาการทางภาษาล่าช้าไป และยังก่อให้เกิดความบกพร่องทางการพูดด้วย (ศรียา นิยมธรรม และประภัศร นิยมธรรม, 2519)

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยการจัดกิจกรรมประเมินบุคลิกภาพ การสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่น อายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบก่อนพูด-หลังพูดของเด็กวัยรุ่น แบบประเมิน และแบบสังเกตบุคลิกภาพการสื่อสาร และแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ในการนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ดังนี้ ภาคเหนือ ได้แก่ โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ โรงเรียนสุรวิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ภาคกลาง ได้แก่ โรงเรียนวินิตศึกษาในพระราชูปถัมภ์ฯ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี และภาคใต้ ได้แก่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างไว้ว่า เป็นเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปีและกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

ส่วนกลุ่มที่ 2 คือผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพการสื่อสาร รวมทั้งสิ้น 15 คน และกลุ่มที่ 3 คือ ผู้ร่วมประเมินบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ทั้งหมด 6 คน

ผลการวิจัย

จากข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยโดยแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่ม

ตัวอย่าง

ในกลุ่มตัวอย่างเด็กวัยรุ่นอายุ 1 -18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย จำนวน 160 คน กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด คือกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงภาคเหนือที่มีอายุ 16 ปี และกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวน 21 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่แตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างโดดเด่น

2. ลักษณะทั่วไปของบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

ผลการศึกษาทางสถิติ พบว่า ลักษณะบุคลิกภาพโดยทั่วไปในการพูดและการแสดงออกของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในเกณฑ์ดี โดยบุคลิกภาพภายนอกมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด กลุ่มตัวอย่างแต่งกายสะอาด สุภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับวัย เพศ ส่วนความสามารถในการบริหารจัดการอารมณ์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประหม่าตื่นเต้น

บุคลิกภาพการพูดของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในเกณฑ์พอใช้ โดยขั้นทักทายและปฏิสันถารมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถกล่าวทักทายและปฏิสันถารกับผู้ฟังได้ ส่วนชั้นกล่าวสรุปมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พูดสรุปไม่สัมพันธ์กับเรื่อง

บุคลิกภาพการแสดงออกของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในเกณฑ์พอใช้ โดยการแสดงออกโดยทั่วไปมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคลื่อนไหวร่างกายเหมาะสมและมีมารยาท ส่วนการแสดงท่าทางมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาการเกร็งมือ เดินช้า ยืนพิงขา และไม่ไหวแสดงความสามารถ

3. ปัญหาบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

ปัญหาบุคลิกภาพโดยทั่วไป ปัญหาบุคลิกภาพภายนอก ได้แก่ ปัญหาทรงผมไม่ถูกระเบียบ ปัญหาใบหน้าเคร่งเครียด ปัญหาการแต่งกายไม่เหมาะสม (เพศ วัย) และปัญหาทรงผมไม่สวยงามเรียบร้อย ส่วนการถ่ายทอดความคิด ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาขาดการถ่ายทอดความคิดอย่างมีระบบ การบริหารจัดการอารมณ์ตนเอง ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาประหมัดตื่นเต้น ลักษณะอุปนิสัยส่วนบุคคล ปัญหาที่พบมากที่สุด คือปัญหาไม่เคารพผู้อื่น ความพร้อมในการเรียนรู้ ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาขาดการแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้า ปัญหาสุดท้ายคือความเชื่อมั่นและความนิยมชมชอบในตนเอง ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองน้อยเกินไป

ปัญหาบุคลิกภาพการพูด ปัญหาบุคลิกภาพการพูดโดยทั่วไป ได้แก่ การใช้ น้ำเสียง ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาเสียงตัว ร และควบกล้ำ ร ไม่ชัด ส่วนการใช้ภาษา ปัญหาที่พบมากที่สุด คือปัญหาใช้ภาษาถิ่น ในส่วนปัญหาการพูดเพื่อการนำเสนอ การพูดขึ้นทักทายและปฏิสันถาร ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาไม่กล่าวทักทาย การพูดนำเข้าเรื่อง ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาไม่พูดนำเข้าสู่เรื่อง การพูดเนื้อเรื่อง ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาพูดไม่เรียงลำดับเนื้อเรื่อง และการพูดสรุปเรื่อง ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาพูดสรุปไม่สัมพันธ์กับเรื่อง

ปัญหาบุคลิกภาพการแสดงออก ปัญหาบุคลิกภาพการแสดงออกโดยทั่วไป เป็นลักษณะพฤติกรรมที่พบปัญหาน้อยมาก ส่วนปัญหาการแสดงออกขณะพูดนำเสนอ การแสดงออกของสีหน้า ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาสีหน้าเคร่งเครียด การแสดงออกทางสายตา ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาสายตามองไม่ทั่วถึง ส่วนปัญหาการแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวร่างกาย ได้แก่ ปัญหาเกร็งมือ ปัญหาเดินช้าเกินไป และปัญหาไม่ไหวแสดงความสามารถ สุดท้ายปัญหาการใช้สื่อประกอบพบเพียงปัญหาเดียว คือปัญหาใช้ไมโครโฟนไม่ถูกต้อง

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย มีทั้งหมด 4 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยด้านเพศ (เพศชาย และเพศหญิง) พบว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เพศต่างกันมีบุคลิกภาพโดยทั่วไปในด้านบุคลิกภาพภายนอกต่างกัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิง โดยภาพรวมเพศชายมีบุคลิกภาพภายนอกดีกว่าเพศหญิง

ปัจจัยด้านอายุ (อายุ 16 ปี อายุ 17 ปี และ อายุ 18 ปี) พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อายุต่างกันมีบุคลิกภาพการพูดในด้านการพูดเนื้อเรื่องและการพูดสรุปต่างกัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างอายุ 18 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างอายุ 16 ปี และ 17 ปี โดยกลุ่มตัวอย่างอายุ 18 ปี สามารถถ่ายทอดความคิดได้อย่างมีระบบ ไม่สับสนวุ่นวาย พูดลำดับเนื้อเรื่องดี เน้นประเด็นสำคัญ สำหรับการพูดสรุปเรื่องก็สามารถพูดสรุปสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง สร้างความประทับใจแก่ผู้ฟัง

ปัจจัยด้านระดับชั้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6) พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ระดับชั้นต่างกันมีบุคลิกภาพโดยทั่วไปในด้านการถ่ายทอด

ความคิด บุคลิกภาพการพูดในด้านการพูดเนื้อเรื่องและการพูดสรุปต่างกัน ซึ่งบุคลิกภาพโดยทั่วไปในด้านการถ่ายทอดความคิด กลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ส่วนบุคลิกภาพการพูดในด้านการพูดเนื้อเรื่องและการพูดสรุป กลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 เช่นเดียวกัน โดยกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จริงจังกับการพูดต่อหน้าสาธารณะ เลือกเรื่องที่จะพูดเกี่ยวกับความใฝ่ฝันและการศึกษาต่อเป็นส่วนใหญ่ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี รวมทั้งสามารถถ่ายทอดความคิดอย่างมีระบบ จัดการอารมณ์ตนเองได้ดี ไม่ค่อยประหม่าตื่นเต้น และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

ปัจจัยด้านภูมิภาค (ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้) พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภูมิภาคต่างก็มีบุคลิกภาพโดยทั่วไปในด้านบุคลิกภาพภายนอก ลักษณะอุปนิสัยส่วนบุคคล ความพร้อมในการเรียนรู้ ความเชื่อมั่นและนิยมชมชอบในตนเอง และบุคลิกภาพการแสดงออกในด้านการใช้สื่อประกอบต่างกัน ซึ่งบุคลิกภาพโดยทั่วไปในด้านบุคลิกภาพภายนอก พบว่า กลุ่มตัวอย่างภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าภาคเหนือ

ในด้านลักษณะอุปนิสัยส่วนบุคคล กลุ่มภาคเหนือมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ ไม่พบกลุ่มตัวอย่างภาคเหนือที่แสดงกิริยาประชดประชันเสียดสี หลบหลู่ดูหมิ่นผู้อื่น และรักษาเวลาในการพูดได้ดีมาก

ส่วนด้านความพร้อมในการเรียนรู้และด้านความเชื่อมั่นและนิยมชมชอบในตนเอง กลุ่มตัวอย่างภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าภาคใต้ ส่วนบุคลิกภาพการแสดงออกในด้านการใช้สื่อประกอบ กลุ่มตัวอย่างภาคเหนือมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้

ทั้งนี้ บุคลิกภาพการสื่อสารในด้านดังกล่าว ปรากฏทั่วไปในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 และไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ยกเว้นด้านลักษณะอุปนิสัยส่วนบุคคล

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพการสื่อสาร ผู้เชี่ยวชาญยังได้เสนอแนวคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ซึ่งแบ่งเป็นปัจจัยด้านครอบครัวและโรงเรียน ดังนี้

ปัจจัยด้านครอบครัว ผู้เชี่ยวชาญมีแนวคิดว่า บทบาทการสื่อสารในครอบครัวมีปัจจัยต่อบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ทั้งในด้านบุคลิกภาพโดยทั่วไป บุคลิกภาพการพูด และบุคลิกภาพการแสดงออก ยกตัวอย่างเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่ตามใจลูกมากเกินไป ทำให้บุคลิกภาพโดยทั่วไปของลูกอยู่ในระดับที่พอใช้ เช่น แต่งกายไม่เหมาะสม มีลักษณะนิสัยเอาแต่ใจตัวเอง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้น

ปัจจัยด้านโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญมีแนวคิดว่าการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนและกฎระเบียบของโรงเรียนเกี่ยวกับบุคลิกภาพ รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพการสื่อสารของนักเรียน มีส่วนควบคุมและพัฒนาบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย อย่างเช่น การพูดรายงานหน้าชั้นเรียน หรือการพูดหน้าเสาธง ทำให้นักเรียนได้ฝึกพูด มีประสบการณ์ และเกิดความชำนาญในการพูด เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

จากการสรุปข้อมูลลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละปัจจัยที่มีจำนวนแตกต่างกัน ได้แก่ จำนวนกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมากกว่าเพศชาย จำนวนกลุ่มตัวอย่างอายุ 16 ปี มากกว่าอายุ 17 ปี และ 18 ปี ตามลำดับ และจำนวนกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มากกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

และ 6 ตามลำดับ ไม่ได้มีผลต่อค่าเฉลี่ยของระดับความสามารถของบุคลิกภาพการสื่อสารในด้านต่างๆของกลุ่มตัวอย่าง

นอกจากนี้ การกำหนดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างภูมิภาคละ 40 คน สามารถใช้เป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทยได้

2. ลักษณะทั่วไปของบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพภายนอกโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ดี สะอาด สุภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับวัย เพศ และกาลเทศะมีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่มีปัญหา เช่น ทรงผมผิดระเบียบ สวมรองเท้าแตะ หน้าตาเคร่งเครียด เป็นต้น ซึ่งลักษณะบุคลิกภาพดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรชนก เรืองวีรยุทธ (2550) ที่ว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี แต่งกายเรียบร้อยดี ถูกต้องตามกาลเทศะ สมกับวัย และเพศ

ในส่วนของการถ่ายทอดความคิด กลุ่มตัวอย่างมีบุคลิกภาพในด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมาจากโรงเรียนที่มีคุณภาพ และเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในแต่ละภูมิภาค นอกจากนี้ยังมีการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี และเป็นนักกิจกรรมของโรงเรียน บางคนเป็นนักพูดสุนทรพจน์ของโรงเรียนอีกด้วย

การบริหารจัดการอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างมีบุคลิกภาพในด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ดีแต่คะแนนเฉลี่ยไม่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประหม่าตื่นเต้นเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยพายุฝน (storm and stress) มีความแปรปรวนของอารมณ์ค่อนข้างมาก โดยจะมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย สับสน อ่อนไหว มีความเข้มของอารมณ์สูง ไม่มั่นคง การควบคุมอารมณ์ยังไม่ค่อยอยู่ในระดับที่พอดี (ศิริกุล อิศรานุกรณ์, 2547; ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549)

สำหรับบุคลิกภาพการพูดและการแสดงออกนั้น อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ทั้งนี้อาจเกิดจากลักษณะนิสัยหรือความเคยชิน เช่น พูดเสียง ร และ ควบกกล้า ร ล ไม่ชัด หรือปัญหาที่เกิดจากกลุ่มตัวอย่างพูดภาษาไทยถิ่นได้แล้วใช้คำไทยถิ่น รวมทั้งสำเนียงถิ่น หรือเกิดจากบุคลิกภาพเฉพาะบุคคล ไม่ค่อยกล้าแสดงออก และเกิดจากนิสัยส่วนตัวบุคคล เช่น การยืนพักขา การวางมือที่ไม่ถูกต้อง สายตามองไม่ทั่วถึง เกร็งมือ เป็นต้น ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวสามารถปรับและพัฒนาให้ดีขึ้นได้

3. ปัญหาบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

บุคลิกภาพโดยทั่วไป ปัญหาบุคลิกภาพโดยทั่วไปที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาการบริหารจัดการอารมณ์ โดยเฉพาะการประหม่าตื่นเต้นของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ปัญหาบุคลิกภาพดังกล่าวอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยพายุฝน (storm and stress) มีความแปรปรวนของอารมณ์ค่อนข้างมาก โดยจะมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย สับสน อ่อนไหว มีความเข้มของอารมณ์สูง ไม่มั่นคง การควบคุมอารมณ์ยังไม่ค่อยอยู่ในระดับที่พอดี (ศิริกุล อิศรานุกรณ์, 2547; ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549)

นอกจากนี้ปัญหาบุคลิกภาพภายนอก จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพภายนอกโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ดี สะอาด สุภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับวัย เพศ และกาลเทศะ ทั้งนี้เป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างแต่งกายชุดนักเรียนหรือชุดพลศึกษาของโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างต้องมีบุคลิกภาพภายนอกตรงตามกฎระเบียบของโรงเรียน

บุคลิกภาพการพูด ปัญหาบุคลิกภาพการพูดที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาการใช้น้ำเสียง โดยเฉพาะการออกเสียงตัว ร ควบกกล้า ร และ ล ไม่ชัด ซึ่งปัญหาที่พบในงานวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนของเด็กไทยอายุ 16-18 ปี (พรชนก เรืองวีรยุทธ, 2550) ซึ่งพบปัญหาการออกเสียงไม่ถูกต้องตามหลักอักขระ

มากที่สุด โดยออกเสียงควบกล้ำ ร ไม่ชัดเจนมากที่สุด รองลงมา คือ ควบกล้ำ ล ทั้งนี้ปัญหาการใช้สำเนียงถิ่นเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการออกเสียงตัว ร และควบกล้ำ ร และ ล ไม่ชัด

ในส่วนปัญหาการใช้ภาษาไทยถิ่น ผู้วิจัยสังเกตพบในกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เพราะกลุ่มตัวอย่างใช้ภาษาไทยถิ่นปนกับภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของยศ สันตสมบัติ (2544) ที่ว่า บุคลิกภาพการสื่อสารของเด็กในบริบทแวดล้อมสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่าง เป็นสาเหตุประการสำคัญที่ทำให้มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ที่ทำให้วัยรุ่นมีบุคลิกภาพการสื่อสารที่แตกต่างกันอย่างหลากหลาย

บุคลิกภาพการแสดงออก ปัญหาบุคลิกภาพการแสดงออกที่พบมากที่สุด คือปัญหาการแสดงออกทางสีหน้า โดยเฉพาะสีหน้าเคร่งเครียด รองลงมาคือปัญหาการแสดงท่าทางได้แก่ การเกร็งมือ การเดินเข้าไป การยืนพักขา เป็นต้น ทั้งนี้ปัญหาการแสดงออกดังกล่าวเกิดจากความตื่นเตนของกลุ่มตัวอย่าง หรืออาจเกิดจากลักษณะบุคลิกภาพโดยส่วนตัวที่ไม่ค่อยระมัดระวังในเรื่องของบุคลิกภาพที่ดี

สำหรับปัญหาการใช้มือและการแสดงออกทางสายตา นั้น เกิดจากกลุ่มตัวอย่างขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุคลิกภาพการแสดงออกที่ถูกต้อง ทำให้ไม่สามารถใช้มือ หรือสายตาที่มีปัญหา ทั้งนี้ลักษณะปัญหาบุคลิกภาพการแสดงที่พบสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลิกภาพ การสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะของเด็กไทยอายุ 16-18 ปี (พรชนก เรื่องวิริยุทธ, 2550)

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะในการพูดต่อหน้าสาธารณะของเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

ปัจจัยด้านเพศ จากสรุปผลการวิจัยที่ว่า เพศต่างกัน มีบุคลิกภาพโดยทั่วไปในด้านบุคลิกภาพภายนอกต่างกัน

ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิง สอดคล้องกับข้อสังเกตของผู้วิจัยและผู้ประเมินที่พบว่า โดยภาพรวมเพศชายมีบุคลิกภาพภายนอกดีกว่าเพศหญิง เพราะเพศหญิงมีนิสัยรักสวย รักงามมากกว่าเพศชาย จึงทำให้เพศหญิงสร้างบุคลิกภาพภายนอก แต่ทว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงส่วนใหญ่สร้างบุคลิกภาพภายนอกเกินความพอดี เช่น ย้อมสีผม แต่งหน้าทาปาก สวมเสื้อคลุม เป็นต้น ซึ่งไม่เหมาะสมกับวัย และกาลเทศะ จึงทำให้บุคลิกภาพภายนอกของเพศหญิงด้อยลง แต่ทว่าผลการวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะของเด็กไทยอายุ 16-18 ปี (พรชนก เรื่องวิริยุทธ, 2550) เพราะงานวิจัยนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่าง เพศชายจะมีการพัฒนาบุคลิกภาพการแสดงออกน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิง โดยผู้วิจัยมีทรรศนะว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพการแสดงออกที่ค่อนข้างนิ่ง ไม่ค่อยแสดงออกมากนัก และไม่ค่อยมีการพัฒนาในด้านนี้อาจเป็นเพราะไม่มีความรู้ในเรื่องบุคลิกภาพการแสดงออกที่ถูกต้อง และมีบางส่วนที่มีความรู้ในด้านนี้แต่ไม่คอยให้ความสำคัญ เนื่องจากคิดว่าบุคลิกภาพการแสดงออกมีความสำคัญน้อยกว่าบุคลิกภาพการพูด จึงไม่ค่อยให้ความสนใจในเรื่องนี้

ปัจจัยด้านอายุ จากสรุปผลการวิจัยที่ว่า อายุต่างกันมีบุคลิกภาพการพูดในการพูด เนื้อเรื่อง และการพูดสรุปต่างกัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างอายุ 18 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างอายุ 16 ปี และ 17 ปี สอดคล้องกับข้อสังเกตของผู้วิจัยและผู้ประเมินที่ว่า กลุ่มตัวอย่างอายุ 18 ปี สามารถถ่ายทอดความคิดได้อย่างมีระบบไม่สับสนวุ่นวาย พูดลำดับเนื้อเรื่องดี เน้นประเด็นสำคัญ สำหรับการพูดสรุปเรื่องก็สามารถพูดสรุปสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง สร้างประทับใจแก่ผู้ฟัง ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวสัมพันธ์กับข้อมูลประชากรที่มีกลุ่มตัวอย่างอายุ 18 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นส่วนใหญ่ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ มีแนวคิดว่าการพูดในห้องเรียนหรือจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีมากกว่านักเรียนระดับชั้นอื่นๆ ทำให้กลุ่มตัวอย่างอายุ 18 ปี สามารถพูดนำเสนอและสรุปเรื่องที่พูดได้ดี ซึ่งผลการ

วิจัยในปัจจุบันนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับปัจจัยทางด้านระดับชั้น ดังจะให้เห็นในลำดับต่อไป

ปัจจัยด้านระดับชั้น จากสรุปผลการวิจัยที่ว่า ระดับชั้นต่างกันมีบุคลิกภาพโดยทั่วไปในด้านการถ่ายทอดความคิด บุคลิกภาพการพูดในด้านการพูดเนื้อเรื่องและการพูดสรุปต่างกัน ซึ่งบุคลิกภาพโดยทั่วไปในด้านการถ่ายทอดความคิด กลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ส่วนบุคลิกภาพการพูดในด้านการพูดเนื้อเรื่องและการพูดสรุป กลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผลวิจัยที่ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Fuhrmann (อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549) เรื่องการเล่นของเด็กวัยรุ่นตอนกลางและตอนปลายที่ว่า เด็กจะสนใจการเล่นต่างๆ น้อยลงเพราะต้องหมกมุ่นกับเรื่องราวอื่นๆ

ปัจจัยด้านภูมิภาค ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับข้อสังเกตของผู้วิจัยและผู้ประเมินอย่างชัดเจนเพียงหนึ่งประเด็น ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในภาคเหนือมีความสามารถในด้านลักษณะอุปนิสัยดีที่สุด เพราะไม่พบกลุ่มตัวอย่างที่แสดงกิริยาประชดประชันเลียดดี หลบหลู่ดูหมิ่นผู้อื่น และรักษาเวลาในการพูดได้ดีมาก ซึ่งบุคลิกภาพดังกล่าวตรงกับลักษณะนิสัยโดยทั่วไปที่มีอัตลักษณ์ของตน คือ การนิยมความสวยงามโดยเฉพาะของบุคคล ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และนิยมสังสรรค์ ความเชื่อฟังผู้มีความรู้และอำนาจ การไม่นิยมความขัดแย้งรุนแรง (สนธิ สมครการ, 2521)

ส่วนบุคลิกภาพโดยทั่วไปในด้านบุคลิกภาพภายนอก ความพร้อมในการเรียนรู้ และความเชื่อมั่นและความนิยมชมชอบในตัวเอง รวมทั้งบุคลิกภาพการแสดงออกในด้านการใช้สื่อประกอบ ไม่สอดคล้องกับข้อสังเกตของผู้วิจัยและผู้ประเมิน ที่พบว่า บุคลิกภาพการสื่อสารในด้านดังกล่าว ปรากฏทั่วไปในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 และ ไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน

ทั้งนี้ ในด้านบุคลิกภาพการพูด โดยเฉพาะบุคลิกภาพการพูดโดยทั่วไป ได้แก่ น้ำเสียงและการใช้ภาษา จากการทดสอบสมมติฐานและหาความสำคัญทางสถิติ พบว่าความแตกต่างทางภูมิภาคไม่ส่งผลต่อความแตกต่างของบุคลิกภาพการพูด แต่ทว่าจากการสังเกตข้อมูลของผู้วิจัยและผู้ประเมินพบว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละภูมิภาคมีบุคลิกภาพการพูดโดยทั่วไปแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างภาคกลางที่แตกต่างอย่างชัดเจนกับภูมิภาคอื่นๆ เพราะว่าในภูมิภาคอื่นๆ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างสามารถพูดภาษาไทยถิ่นได้ หรือ การพูดมีสำเนียงภาษาไทยถิ่น นอกจากนี้ลักษณะเฉพาะของภาษาไทยถิ่นยังทำให้กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาเรื่องการออกเสียง ร และ ควบกล้ำ ร ล ไม่ชัด ซึ่งปัญหาดังกล่าวพบน้อยในกลุ่มตัวอย่างภาคกลาง

จากความแตกต่างดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า งานวิจัยนี้มีข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพที่สนับสนุนกัน กล่าวคือ นัยสำคัญทางสถิติที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ อาจไม่ได้แสดงค่าความแตกต่างที่แท้จริง เพราะมีสาเหตุหลายประการที่อาจทำให้ข้อมูลทางสถิติคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง เช่น ปริมาณข้อมูลยังไม่เพียงพอหรือเกณฑ์การให้คะแนนของผู้ประเมินต่างกัน เป็นต้น

ปัจจัยด้านครอบครัว ครอบครัวมีส่วนทำให้บุคลิกภาพการสื่อสารแตกต่างกัน เพราะเกิดจากการสื่อสารภายในครอบครัว ลักษณะของครอบครัวที่แตกต่างกัน ซึ่งแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกับผลวิจัยของเบญจพร และคณะ (อ้างถึงใน ลัดดา เหมาะสุวรรณและคณะ, 2547) ที่ว่า การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคิดสร้างสรรค์ ความภาคภูมิใจในตนเองและการปรับตัวได้ดีของเด็ก

ปัจจัยด้านโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญมองว่า การสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียน และกฎระเบียบของโรงเรียนเกี่ยวกับบุคลิกภาพ รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพการสื่อสารของนักเรียนมีส่วนควบคุมและพัฒนาบุคลิกภาพการสื่อสาร ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับข้อสังเกตของผู้วิจัยที่พบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในโรงเรียนที่มีคุณภาพ ครูอาจารย์มีรูปแบบการเรียนการสอนที่สนับสนุนส่งเสริมบุคลิกภาพ การพูด เช่น การพูดหน้าชั้นเรียน การนำเสนองานด้วยการพูด เป็นต้น นอกจากนี้ ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างที่เอื้อต่อบุคลิกภาพการสื่อสารเกิดจากการสนับสนุนของโรงเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองด้วยการทำกิจกรรมควบคู่กับการเรียน

แนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ และข้อสังเกตของผู้วิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดของ กำธร จ่างทอง (2541) ที่ว่า บทบาทของโรงเรียนยังมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งสำคัญที่สร้างแนวทางปฏิบัติสำหรับทุกคนเป็นเหมือนบ้านที่สองของเด็กๆ หลักการที่โรงเรียนถือปฏิบัติทางด้านพัฒนาบุคลิกภาพและสุขภาพจิต เป็นหลักการที่มุ่งเน้นให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้มีผู้ประเมินบุคลิกภาพการสื่อสารจำนวน 6 คน และให้ผู้ประเมินแต่ละคนประเมินผลด้วยตนเองแบบอิสระ ไม่ได้ประชุมกลุ่มผู้ประเมินเพื่อสรุปผลคะแนน แล้วนำคะแนนของผู้ประเมินแต่ละคนมาหาค่าเฉลี่ย ประกอบกับมาตรฐานการให้คะแนนของแต่ละคนแตกต่างกัน ทำให้ผลการประเมินที่ได้อาจไม่เที่ยง และส่งผลให้งานวิจัยอาจไม่น่าเชื่อถือเท่าที่ควร แต่เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพด้วย โดยใช้แบบบันทึกการสังเกตบุคลิกภาพการพูดและการแสดงออกในการพูดต่อหน้าสาธารณะ ซึ่งทำให้ข้อจำกัดดังกล่าวมีผลการวิจัยเชิงคุณภาพสนับสนุนผลการวิจัยเชิงปริมาณ แต่เพื่อความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของงานวิจัยที่ดีที่สุด ผู้วิจัยจึงควรกำหนดให้ผู้ประเมินได้ประชุมเพื่อสรุปผลการประเมินร่วมกัน รวมทั้งจัดอบรมผู้ประเมินหรือกิจกรรมวิจัยจำลองเพื่อให้ผู้ประเมินแต่ละคนได้ทดลองประเมินและได้แนวทางการให้คะแนนที่มีมาตรฐานเดียวกัน

2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4 โรงเรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างที่ส่งผลให้การเก็บรวบรวมข้อมูลมีอุปสรรค อย่างเช่น ความแตกต่างด้านสถานที่สำหรับจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรมแตกต่างกัน ทำให้บรรยากาศการประเมินแตกต่างกัน และส่งผลให้งานวิจัยอาจไม่น่าเชื่อถือเท่าที่ควร ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรจัดกิจกรรมการวิจัยในสถานที่และสภาพแวดล้อมเดียวกัน เช่น นำกลุ่มตัวอย่างจาก 4 ภูมิภาคมารวมกัน ในรูปแบบของค่ายอบรม เพื่อทำให้เกิดข้อจำกัดดังกล่าว

3. เนื่องจากโรงเรียนที่ผู้วิจัยเลือกเป็นเพียงโรงเรียนตัวแทนของแต่ละภูมิภาค อาจส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถเป็นตัวแทนที่แท้จริง ดังเช่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีโรงเรียนสุรวิทยาคาร จังหวัดสุรินทร์ เป็นโรงเรียนที่ศึกษากลุ่มตัวอย่าง ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมอีสานได้คือการใช้ภาษาไทยถิ่นเขมรอาจเป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้ผลการวิจัยแตกต่างกัน ในกรณีที่ผู้วิจัยทำการวิจัยในจังหวัดอื่นที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสาน ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรเลือกโรงเรียนในจังหวัดที่สามารถเป็นตัวแทนของแต่ละภูมิภาคได้ดีที่สุด

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนและอวัจนะในวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทยด้วย เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นหลักสูตรสำหรับพัฒนาบุคลิกภาพการสื่อสารของเยาวชนไทยในระดับประเทศต่อไปได้ นอกจากนี้ควรศึกษาพัฒนาการของบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะในวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทยด้วย โดยจัดเป็นโครงการพัฒนาบุคลิกภาพการสื่อสารให้กลุ่มตัวอย่างได้เข้าอบรม เพื่อให้เห็นพัฒนาการบุคลิกภาพการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่างที่เกิดจากการใช้แนวทางการพัฒนา อีกทั้งยังเป็นการพิสูจน์ให้เห็นว่า แนวทางการพัฒนาที่ใช้ในการอบรมสามารถพัฒนาบุคลิกภาพการสื่อสารได้จริง

2. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาบุคลิกภาพการสื่อสารของเด็กวันรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ในบริบทการสื่อสารประเภทอื่น เช่น การสื่อสารโดยทั่วไป การโต้วาที เป็นต้น เพื่อให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของบุคลิกภาพการสื่อสารของเด็กวันรุ่นอายุ 16-18 ปี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทยในบริบทอื่นเมื่อเปรียบเทียบกับ การสื่อสารต่อหน้าสาธารณะ

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัธร จ่างทอง. **สุขภาพจิตและการพัฒนาคน**. นครศรีธรรมราช: สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2541.
- จตุพล ชมพูนิช. **บุคลิกภาพคนรุ่นใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บูคแบงก์, 2540.
- จำนง วิบูลย์ศรี. **หลักและการปฏิบัติทางวาทีเทศ**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวาทีวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- _____. “แนวโน้มการพัฒนาการเรียนการสอนด้านนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาวาทีวิทยา ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ในทศวรรษ 2544-2554”. **วารสารนิเทศศาสตร์**, คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (มกราคม - มีนาคม, 2544).
- นัยพินิจ คชภักดี. **พัฒนาสมองลูกให้ล้ำเลิศ**. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: แพลน พับลิชชิ่ง, 2543.
- นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต. **หลักการพูด**. ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2544.
- พรชนก เรืองวีรยุทธ. **การพัฒนาบุคลิกภาพการสื่อสารเชิงวัจนะและอวัจนะของเด็กไทยอายุ 16-18 ปี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวาทีวิทยา ภาควิชาวาทีวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์. **ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- ลัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ. **โครงการวิจัย พัฒนาการองค์รวมของเด็กไทย : ปัจจัยคัดสรรด้านครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู โดยลัดดา เหมาะสุวรรณและคณะ ใน เด็กไทยวันนี้เป็นอยู่อย่างไร สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย**, เมษายน 2547
- ยศ ลั่นตสมบัติ. **มนุษย์กับวัฒนธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- วิลศักดิ์ กิ่งคำ. **ภาษาไทยถิ่น**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.
- ศิริกุล อิศรานุรักษ์. **พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคมจริยธรรมของเด็กไทย**. หาดใหญ่: โรงพิมพ์เอกสารหาดใหญ่, 2547.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 2 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2549 แนวคิดเชิงทฤษฎีวิยรุ่น**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.
- ศรียา นิยมธรรม และประภัศร นิยมธรรม. **พัฒนาการทางภาษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เฟื่องอักษร, 2519.

สนิท สัมครการ. **สังคมและวัฒนธรรมภาคเหนือ ประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2521.

อวยพร พานิช และคนอื่นๆ. **อวัจนภาษาในนวนิยายรอบทศวรรษ 2516-2525**. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

ภาษาอังกฤษ

Erikson, Erik. “The Psychoanalytic Study of the Child” **Erik Erikson’s Dream Specimen Paper: A Classic Revisited**. Howard B. Levine, 1988.

Faculty of
Co mmunication Arts
CHULALONGKORN UNIVERSITY